

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Maciejewska –Papież

Sędziowie: SSO Justyna Andrzejczak /spr./

SSO Jerzy Andrzejewski

Protokolant: apl. adw. Żaneta Rzepczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – Anny Oszałdowskiej – Kocur

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2015 roku

sprawy **D. G.**

oskarżonego z art. 190 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 12 grudnia 2014 roku, sygn. akt VIII K 696/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Jerzy Andrzejewski Dorota Maciejewska – Papież Justyna Andrzejczak

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2014 r., sygn. VIII K 696/14 Sąd Rejonowy Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu uznał oskarżonego D. G. za winnego tego, że w dniu 25 marca 2014 r. w P. kierował groźby karalne pozbawienia życia wobec matki Z. G. oraz ojczyma K. A., które to wzbudziły u zagrożonych uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. przestępstwa z art. 190 § 1 k.k.

Na podstawie art. 190 § 1 k.k. Sąd I Instancji wymierzył oskarżonemu za ww. występki karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Jednocześnie na podstawie § 14 ust. 1 pkt 1 oraz § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o opłatach za czynności adwokackie Sąd Rejonowy przyznał na rzecz adw. Piotra Waławika kwotę 563,73 zł tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu. Zaś na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych Sąd I Instancji zwolnił oskarżonego od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Apelację wywiódł obrońca oskarżonego. Zaskarżył w niej wyrok w całości, zarzucił mu obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, w szczególności zaś obrazę art. 484 k.p.k. polegającą na przekroczeniu terminu 21 dni i rozpoznawanie sprawy w dalszym ciągu w trybie uproszczonym oraz rezygnację z bezpośredniego przesłuchania przed sądem biegłych, którzy w przedmiotowej sprawie wydali opinię sądowo- psychiatryczną celem doprecyzowania stanu zdrowia oskarżonego, co rzutować mogło na stosowane wobec niego środki.

Podnosząc ww. zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się o tyle zasadna, że doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Rozpoznając niniejszą sprawę w granicach określonych treścią art. 433 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy stwierdził, że zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w treści art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k. – sprawa rozpoznana została pod nieobecność oskarżonego, którego obecność była obowiązkowa. W konsekwencji powyższego, niezależnie od granic zaskarżenia zakreślonych treścią środka odwoławczego, jak również słuszności podniesionych w nim zarzutów, Sąd II Instancji zobowiązany był uchylić wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na charakter występkę inkryminowanego oskarżonemu w akcie oskarżenia niniejsza sprawa podlegała rozpoznaniu w trybie postępowania uproszczonego. Jednakże z uwagi na powstałą w dniu 1 października 2014 r. konieczność odroczenia rozprawy do dnia 17 listopada 2014 r., Sąd Rejonowy zgodnie z treścią art. 484 § 2 k.p.k. zobowiązany był w dalszym ciągu prowadzić sprawę wedle przepisów o postępowaniu zwyczajnym.

Na ww. rozprawę w dniu 1 października 2014 r. oskarżony nie stawił się, przy czym z uwagi na prawidłowe doręczenie mu wezwania do stawiennictwa sąd meriti odczytał treść złożonych przez niego w toku postępowania przygotowawczego wyjaśnień (k. 18- 19, 25- 27).

Jednocześnie, jak się wydaje, dostrzegając konieczność obowiązkowego stawiennictwa oskarżonego z uwagi na dalsze procedowanie według przepisów o postępowaniu zwyczajnym Sąd I Instancji zarządził przymusowe doprowadzenie oskarżonego kolejną na rozprawę (k. 96). Zarządzenie to nie zostało jednak wykonane – na rozprawie w dniu 17 listopada 2014 r. oskarżony D. G. również był nieobecny. Sąd meriti z urzędu wyznaczył termin kolejnej rozprawy, na którą, za pośrednictwem operatora pocztowego, pisemnie wezwano oskarżonego. Wezwanie to nie zostało jednak odebrane osobiście przez oskarżonego – odebrała je Z. G. (k. 104).

Pomimo niestawiennictwa oskarżonego w dniu 12 grudnia 2014 r. Sąd I Instancji zamknął rozprawę i wydał wyrok, w którym uznał D. G. za winnego zarzuconego mu występkę.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności, Sąd Odwoławczy stwierdził, że prowadząc niniejsze postępowanie Sąd Rejonowy naruszył przepisy procesowe. Rozpoznając sprawę wedle przepisów o postępowaniu zwyczajnym Sąd I Instancji obowiązany był zapewnić udział oskarżonego w postępowaniu. Jak bowiem wynika z treści art. 374 § 1 k.p.k. obecność oskarżonego na rozprawie jest obowiązkowa, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Okoliczności uzasadniające prowadzenie rozprawy bez udziału oskarżonego ustawodawca określił w treści art. 375-377 k.p.k., przy czym w niniejszej sprawie nie zachodziła żadna z ww. Z akt sprawy, a w szczególności z protokołów rozprawy (k. 92- 96, 100, 105- 106) nie wynika bowiem, aby oskarżony nie stawił się na niej z powodu wprawienia się ze swej winy w stan niezdolności do udziału albo nie uczestniczył w rozprawie po tym jak oświadczył, że nie weźmie w niej udziału, bądź jego niestawiennictwo było efektem uniemożliwienia przymusowego doprowadzenia go na rozprawę. Oskarżonemu nie doręczono również osobiście zawiadomienia o terminie rozprawy.

W niniejszej sprawie brak było również podstaw do dalszego prowadzenia rozprawy z uwagi na okoliczności wymienione w treści art. 376 k.p.k. Nie można bowiem przyjąć, aby odczytanie wyjaśnień D. G. (złożonych przezeń na etapie postępowania przygotowawczego) zgodnie z przepisami o postępowaniu uproszczonym uprawniało Sąd Rejonowy do przyjęcia stanowiska, że oskarżony złożył już w sprawie wyjaśnienia w rozumieniu przepisów o postępowaniu zwyczajnym i tym samym istnieje możliwość dalszego prowadzenia postępowania wedle przepisów zwyczajnych pod jego obecność.

W judykaturze podkreśla się, że w przypadku obligatoryjnej zmiany trybu postępowania z uproszczonego na zwyczajny uprzednio dokonane czynności nie wymagają powtórzenia, jednakże wywołują one jedynie te konsekwencje procesowe, które są właściwe dla trybu zwyczajnego (szerzej: uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. I KZP 12/13, OSNKW 2013/12/99). Tak więc skoro przepisy o postępowaniu zwyczajnym nie przewidują możliwości odczytania wyjaśnień oskarżonego złożonych w toku postępowania przygotowawczego, to czynność taka dokonana na etapie postępowania, kiedy było ono prowadzone wedle przepisów o postępowaniu uproszczonym, po zaistnieniu sytuacji z art. 484 § 2 k.p.k. nie może być traktowana za wywołującą jakiegokolwiek skutki prawne.

Tym samym sąd meriti rozpoznając sprawę pod nieobecność oskarżonego naruszył obowiązujące przepisy procesowe, albowiem uprawniony był rozpoznać sprawę jedynie w jego obecności. Odczytanie wyjaśnień D. G. złożonych w postępowaniu przygotowawczym z uwagi na zmianę trybu z postępowania uproszczonego na postępowanie zwyczajne nie uzasadniało przyjęcia, że zachodzi okoliczność wykluczająca obowiązkowy udział oskarżonego.

Charakter stwierdzonego naruszenia, determinujący konieczność uchylenia wyroku, a w konsekwencji powtórzenia postępowania dowodowego skutkowało odstąpieniem przez Sąd Okręgowy od rozpoznawania zarzutów apelacji, a to z uwagi na okoliczność, że na obecnym etapie postępowania stały się one bezprzedmiotowe (art. 436 k.p.k.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Odwoławczy na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I Instancji obowiązany będzie przeprowadzić postępowanie w taki sposób, aby nie uchybiało ono obowiązującym przepisom postępowania i w oparciu o zgromadzone w jego toku materiały dowodowe wydać zasadne rozstrzygnięcie.

Jerzy Andrzejewski Dorota Maciejewska- Papież Justyna Andrzejczak